

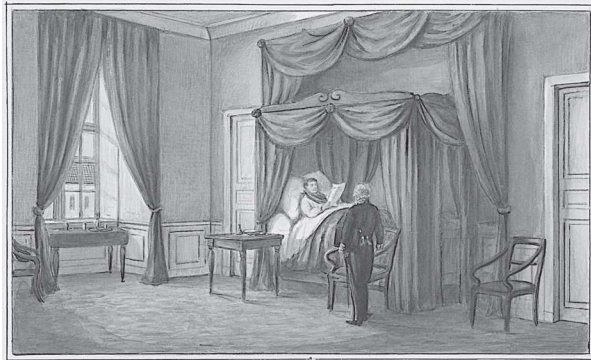
KAPITEL 14

Året 1848 rullede op, et mærkeligt år, et "vulkanår", hvori de store tidsbølger også skyllede blodigt hen over vort fædreland.

Allerede de første dage i januar lå kong Christian den Ottende syg; sidste gang jeg så ham, var en aften, jeg ved en skrivelse blev tilsagt hos ham til te, og at medbringe et eller andet at læse for hans majestæt. Foruden højstamme fandt jeg her dronningen, en hofdame og en kavalier. Kongen hilste så hjertensmild og god, men måtte ligge på sofaen; jeg forelæste et par kapitler af min da endnu ikke fuldendte roman "De to Baronesser", jeg læste desuden 2 à 3 eventyr, kongen syntes så oplivet, lo og talte livligt og inderligt.

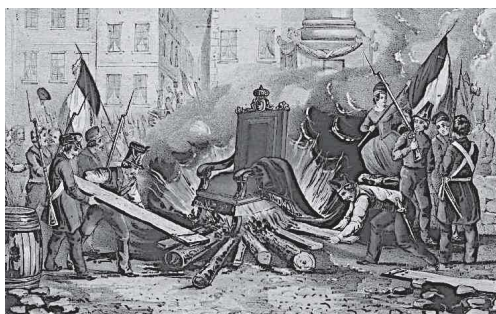
Da jeg siden gik, tilnikkede kongen mig så glad og venligt fra sit leje, og de sidste ord, jeg hørte ham sige, var: "Vi ses snart igen". Men det skete ikke. Han blev meget syg, jeg følte en uro; en angst for at miste ham og gik daglig ud til Amalienborg for at høre om hans befindende; snart lød den vished, at det ville blive hans død, jeg kom ved denne efterretning inderlig bedrøvet til Oehlenschläger, der – forunderlig nok – endnu ikke vidste, at kongens liv var i fare, han så min bedrøvelse, og brast i gråd, hans hjerte hang så inderligt ved kongen.

Næste formiddag mødte jeg på Amalienborgs trapper Oehlenschläger støttende sig på Christiani, de kom ud fra forværelset. Oehlenschläger var bleg, sagde ikke et ord, trykkede i forbigående min hånd, og tårerne stod i hans øjne. Kongen var så godt som opgivet. Den 20. januar var jeg flere gange derude, jeg stod en aften i sneen på plad-

Christian den Ottende i sin sygeseng. – Efter et besøg på korvetten Valkyrien, der var på vej til Ostindien for at hente de sidste danske kolonister hjem fra De Nicobariske Øer, blev kongen forkølet. Hans læge åreladede ham; den gav ham en blodforgiftning, som han døde af den 20. januar 1848. Efterfølgende lå han på lit de parade og blev begravet i Roskilde Domkirke den 29. februar, ikke den 25'ende, 1848.

sen, og så op til vinduerne, hvor indenfor min konge lå døende. Klokken 10 $\frac{3}{4}$ var han hensovet. Næste morgen stod folk udenfor palæet, derinde lå Christian den Ottende død. Jeg gik hjem og græd dybt og inderligt for ham, jeg så usigelig holdt af og nu havde mistet i denne verden. I sorg og ret ud af mat hjerte skrev jeg over ham nogle strofer, den linje i disse: "Det dygtige du skattede, og forstod", blev lagt mig for had, det skulle være en hentydning på mig selv.

Demonstranter brænder i Paris, den 25. februar 1848, kong Louis Philippes tronstol; revolutionen var begyndt i Italien i januar 1848, bredte sig i februar til Paris, og efterfølgende – i marts – til Wien og Berlin.

Hele København var i bevægelse, den nye tingenes orden rullede op. Den 28. januar blev konstitutionen forkyndt. Christian den Ottende lå på lit de parade, jeg kom derhen, jeg så ham og blev så smerteligt bevæget, at jeg syg måtte føres ind i et af de tilstødende værelser. Den 25. februar blev kongens lig bragt til Roskilde, jeg sad herhjemme, og hørte klokkerne ringe.

Gennem Europa gik store bevægelser, revolutionen brød ud i Paris, Louis Philippe med familie forlod Frankrig; som mægtige søer gik oprøret gennem Tysklands byer, herhjemme læste vi endnu kun herom. Her alene var et fredens hjem. Her kunne man endnu ånde frit, tænke på at besøge kunst, teater og alt det skønne.

Men freden varede kun kort, de store dønninger nåede allerede op til os. Oprøret brød ud i Holsteen. Rygtet slog ned, som en lynstråle, og alt var i bevægelse. En utrolig menneskemasse samlede sig i Casinos store sal, og næste morgen drog en deputation til Frederik den Syvende, jeg stod på slotspladsen og så den store skare. Snart var kongens svar og ministeriets afskedigelse bekendt i staden.

Jeg var i forskellige kredse vidne til de højst forskellige indtryk af begivenhederne. Gennem gaderne drog dag og aften store folkeskarer syngende fædrelandske sange; der skete ingen excesser, men der var noget uhyggeligt i, at møde disse næsten fremmede horder, disse mig ubekendte ansigter, det var, som om en hel anden slægt var trådt frem.

Flere venner af orden og ro sluttede sig derfor til folkestimlen og ledte den fra afveje. Jeg blev selv af "ordenskomitéen" optaget til at virke med for at holde god orden – og der behøvedes kun, når hoben råbte navnet på et sted, hvor den måske ville have skejet ud, at en enkelt gen-

tog ”lige frem”, og så gik den hele stimmel lige frem.

I teatret sang publikum, orkestret måtte spille fædrelandske sange. Rundt om forkyndtes, at byen skulle illumineres, og komisk nok, de der var dette nye ministerium mindst velsindede, satte lys i vinduerne, for ikke at få deres ruder slået ind.

De slesviske deputerede kom til København, forbitrelsen var stor imod dem, men kongen bød i sin proklamation: ”De slesvig-holsteenske af-sendinges sikkerhed

betror vi vort danske folks ære”. Studenterne hævdede den, idet de gik om i folkehoben og talte til på det bedste, soldater opstilledes i gaderne, gennem hvilke de afsendte skulle til dampskibet, folkemassen ventede her, og imidlertid førtes de fra slottet til kanalen bagved, og derfra til Toldboden, hvor de således, uden at bemærkes, kom ombord.

Oprustninger skete til lands og vands. Hver hjalp efter sine kræfter. En af vore dygtige embedsmænd kom hjem til mig og udtalte, at det vilde være godt, om jeg gennem pressen i England, hvor jeg var kendt og læstes, ville tale vor sag.

Jeg skrev straks til hr. Jerdan, redaktør af ”Literary Gazette”, hvori mit brev, der giver et tro billede af stemning og tilstand herhjemme, øjeblikkelig blev optaget:

”Kære ven. Det er kun få uger siden jeg skrev til Dem, og i tidshistorien ligger en række begivenheder, som om år var hengået. Politik har aldrig været min sag, digteren har en anden mission, men nu, da bevægelser gå gennem landene, så at man ikke kan stå på jordbunden uden at føle disse i sine fingerspidser, må man tale derom. De ved, hvorledes det øjeblikkelig står til i Danmark: Vi har krig. Men en krig, der føres af hele det begejstrede danske folk, en krig, hvor adelsbåren og bonde,

En folkemængde på 15.-20.000 mennesker på vej til Christiansborg den 21. marts 1848, efter der dagen før var holdt et møde i Casinoteatret om en fri forfatning. Denne ”martsrevolution” førte til – med Grundloven den 5. juni 1849 – indførelsen af konstitutionelt monarki i Danmark. – H.C. Andersens brev til ”The Literary Gazette, and Journal of Belles Lettres”, blev trykt den 29. april 1848 og efterfølgende trykt i internationale aviser.